

К.е.н., Булкот Г.В.,

здобувач вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні

Комарчук І.О.

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима
Гетьмана», Україна*

Особливості визначення і відображення у фінансовій звітності собівартості реалізованої продукції

Аналіз та відображення в фінансовій звітності майбутньої собівартості продукції є дуже важливим в процесах ведення бухгалтерського обліку. Суми собівартості реалізованого товару має пряме відношення до доходів та витрат підприємства, які впливають на фінансовий результат, який відображається в фінансовій звітності. Проблема правильного відображення інформації відносно собівартості реалізованої продукції є досить актуальною, враховуючи необхідність сплати зобов'язань з податку на прибуток з фінансового результату в фінансовій звітності.

Собівартість реалізованої продукції — це вартісна оцінка витрат підприємства, понесених для надання послуг у вигляді сировини, матеріалів, палива, енергії, амортизаційних відрахувань на основні засоби, інвентар, зарплату робітників, що напряму відносяться до реалізованого товару, інші витрати на реалізацію продукції. Склад витрат, які відносяться до собівартості, визначають за НП(С)БО 16 «Витрати» і зважають на галузеві рекомендації з формування собівартості робіт, послуг та прямо відображаються у звіті про фінансові

результати, а сировина матеріали, паливо, інвентар, амортизаційні відрахування будуть показані в балансі підприємства [4].

Собівартість реалізованої продукції відображають Формі № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) в рядку «2050» відповідно до проведення обороти за кредитом субрахунку 901, 902, 903 з дебета субрахунку 791.

Калькулювання собівартості в фінансовому звіті — це процес розрахунку вартості облікового об'єкта, що відбувається різними шляхами в залежності від видів, типів й характеру процесу в виробництві продукції.

Об'єктом витрат є продукція, що потребує розрахунку пов'язаних із її виготовленням затрат.

Розрізняють такі методи при обліку витрат для фінансових звітів:

1. Простий метод (метод простого розрахунку витрат) — собівартість одиниці продукції аналізується при розділі витрат на кількість реалізованих товарів. Тобто в цілому відбувається підрахунок всіх витрат на таку реалізовану продукцію, і така сума розділяється на кількість.

Можливий для застосування в компанії із невеликими «операційними» циклами, де відсутні або незначні залишки незавершеного виробництва.

2. Позамовний метод — калькуюють собівартість окремого замовлення, окремого контракту (договору). Загалом, використовують під час реалізації унікальних, експериментальних товарів. Як приклад, дизайнерські, рекламні продукти тощо. Прямі витрати прив'язують до окремих замовлень, непрямі — розподіляють між такими замовленнями за встановленою базою розподілу.

3. Нормативний метод — визначають собівартість за нормами, а наприкінці місяця доводять до фактичних величин (з урахуванням відхилень від норм). Притаманний метод для формування собівартості товарів із поводженням із побутовими відходами.

За нормативного методу собівартість визначають шляхом додавання нормативних витрат і виявлених відхилень від норм під час обчислення фактичної собівартості.

Тому, методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття у фінансовій звітності визначає НП(С)БО 16 «Витрати». Враховуючи вищезазначене, об'єктом витрат може бути як продукція підприємства, яка потребує визначення пов'язаних з їх виробництвом (виконанням) витрат [4].

Також потрібно звернути увагу на те, що до предметної області дослідження контролінгу насамперед слід віднести інформацію про: технологію виробництва; виробниче обладнання; структуру виробничого управління; критерії оцінки доходів; розмежування суми доходів за періодами визнання.

Метою контролю собівартості реалізованої продукції полягає у досягненні впевненості у достовірності визначення собівартості реалізованої продукції, достовірності інформації первинних документів, облікових реєстрів, фінансової звітності в всіх суттєвих аспектах відповідно до чинного законодавства.

Таким чином, для досягнення визначеної мети контролю собівартості реалізованої продукції необхідно виконати такі їх завдання: контроль достовірності та правильності визначення виробничої собівартості готової продукції, виконаних робіт, наданих послуг; контроль достовірності визначення нерозподілених постійних загальновиробничих витрат; контроль достовірності визначення наднормативних витрат; контроль правильності оцінки собівартості реалізованої продукції; контроль правильності відображення господарських операцій, пов'язаних з реалізацією в первинних документах, головній книзі, облікових реєстрах; контроль достовірності відображення інформації у фінансовій звітності та її взаємозв'язок з обліковими реєстрами, головною книгою.

Отже, задля досягнення правильного результату при відображенні собівартості реалізованої продукції необхідно проводити перевірку інформації в декілька етапів, здійснювати аналіз вірного відображення сум доходів та витрати за основними принципами та положеннями в законодавстві, а також завжди перевіряти актуальність законодавчої бази на момент підготовки інформації.

Література:

1. Яковишина Н. А., Чистоколяна О. І. Актуальні питання відображення у фінансовій звітності інформації про виробничу продукцію. URL: <http://www.rusnauka.com> (дата звернення 02.05.2021).
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. Дата оновлення 23.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення 02.05.2021).
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід». Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999р., № 290. Дата оновлення 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення 02.05.2021).
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. Дата оновлення 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення 02.05.2021).
5. Меліхова Т.О. Внутрішній контроль виробничих запасів для своєчасного виявлення загроз в системі управління фінансової безпеки підприємства. *Агросвіт*. 2018. № 2. С. 63-70.